

KS. KRZYSZTOF KONECKI*

TORUŃ

Ks. Piotr Górski, *Święty Józef w dziele zbawczym Boga według józefologii o. Tarcisio Stramare*, Centrum Józefologiczne, Kalisz 2014, s. 240

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/TiCz.2014.075>

Problem i problematyka pracy

Licząca 240 stron tekstu rozprawa opracowana została zgodnie z wymogami i zasadami sztuki edytorskiej. W aspekcie strukturalnym składa się ze wstępu, spisu treści, podzielonych na paragrafy czterech rozdziałów problemowych, zakończenia, wykazu stosowanych skrótów i bibliografii. Spójną strukturę tworzą następujące rozdziały: „Podstawy teoretyczne józefologii Tarcisio Stramarego”; „Święty Józef w tajemnicy Jezusa Chrystusa”; „Święty Józef w tajemnicy Kościoła”; „Charakter udziału świętego Józefa w dziele zbawczym”.

Podkreślając korzyści wynikające z przyjęcia takiej struktury pracy, chciałbym jednocześnie zaznaczyć, że Autor wykorzystał w pracy bardzo bogatą bibliografię. Jej wykaz umieszczony na 12 stronach maszynopisu jest dowodem znajomości źródeł, tj. przede wszystkim dokumentów soborowych, wypowiedzi papieży, nauczania Kościoła oraz dzieł (książek i artykułów) Tarcisio Stramarego. Oprócz bibliografii źródłowej w wyka-

* Ks. prof. dr hab. Krzysztof Konecki jest kierownikiem katedry Teologii Praktycznej na Wydziale Teologicznym UMK w Toruniu oraz założycielem i redaktorem naukowym „Teologia i Człowiek”.

zie znajdujemy bogaty zbiór literatury przedmiotu, na który składają się książki, opracowania i artykuły o tematyce józefologicznej. Przegląd bibliografii pozwala też ocenić spektrum problemów interesujących Autora, stanowiąc zarazem cenną wskazówkę dla wszystkich zainteresowanych.

We Wstępie do niniejszej pracy Doktorant jasno nakreślił cel i ukazał problem rozprawy, określając główne pytanie badawcze. Pytanie to można uznać za sformułowanie głównego problemu pracy: chodzi Autorowi o analizę teologii Tarcisia Stramarego pod kątem udziału Józefa w dziele zbawczym Boga i danie odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób nasz autor precyzuje charakter tego udziału, a także jaki jest stopień wtajemniczenia i obecności Józefa w misterium. Odpowiedź na to pytanie z punktu widzenia józefologii jak również całej teologii jest bardzo istotna, ponieważ wnosi bardzo wiele w pogłębienie rozumienia dzieła zbawienia.

Odpowiedź na powyższe pytanie problemowe została zawarta w czterech rozdziałach tej rozprawy. W pierwszym, który ma charakter wprowadzający, zostały przedstawione podstawy teoretyczne józefologii Stramarego. Doktorant, podejmując się przebadania refleksji teologicznej Tarcisia Stramarego, pozwala zobaczyć czytelnikowi, że nie ma on kompleksów i nie boi się zmierzyć z tymi, którzy próbują odmawiać józefologii naukowości. Dobrze ustawiona metodologia, oparta na solidnych podstawach egzegetycznych, daje naszemu Autorowi mocne fundamenty dla budowania józefologii, która pretenduje do stania się nieodłączną częścią traktatów teologicznych. Należy podkreślić u Księdza Doktoranta trafność podjętej analizy założeń teoretycznych józefologii Stramarego, ponieważ pozwala mu ona wejść głębiej w treść refleksji omawianego przez niego Autora.

Drugi rozdział jest bardzo rzetelnym studium ukazującym miejsce, jakie Bóg wyznaczył Józefowi w tajemnicy Chrystusa. Podążając drogą metodologii obranej przez Stramarego, Ksiądz Doktorant dokonuje najpierw pewnych przemyśleń dotyczących związków świętego Józefa z niektórymi postaciami Starego Testamentu oraz jego ideami przewodnimi. W oparciu o typologię biblijną słusznie dostrzega w świętym Józefie wypełnienie się zapowiedzi i realizację Bożych obietnic. Chodzi tu zwłaszcza o mesjańskość i dawidowe pochodzenie. Na szczególną uwagę w tym rozdziale zasługuje prezentacja wnikliwej analizy egzegetycznej małżeństwa Józefa z Maryją. Autor konsekwentnie i z wielką determinacją broni prawdziwości tego małżeństwa i jego niezastąpionej roli, jaką Bo

mu powierzył w swoim odwiecznym planie zbawienia. Ks. Doktorant słusznie zauważa, że z tej niezbędności małżeństwa w tajemnicy Wcieleń wynika niezbędność funkcji i roli ojca, jaką pełnił święty Józef, a ta była konieczna i niezastąpiona.

Trzeci rozdział jest logiczną konsekwencją poprzedniego. Dotyczy on ważnego zagadnienia udziału świętego Józefa w tajemnicy Kościoła. Jest oczywiste, że całe zaangażowanie świętego Józefa w zbawcze dzieło, które dokonało się w Chrystusie, zostaje niejako przedłużone w rzeczywistości Kościoła. Podobnie jak wówczas troszczył się on o osobę Jezusa, opiekował się Jego ciałem fizycznym, tak teraz to samo czyni wobec Jego ciała mistycznego, jakim jest Kościół. Podobnie jak wtedy angażował się w urzeczywistnianie wydarzenia zbawczego, które urzeczywistniało się w Chrystusie, tak obecnie angażuje się i jest obecny w urzeczywistnianiu się wydarzenia zbawczego w tajemnicy Kościoła. A ponieważ owo urzeczywistnianie się i kontynuacja Chrystusowego dzieła zbawienia dokonuje się głównie w liturgii Kościoła, stąd – jak słusznie zauważa ks. Doktorant – niezwykle ważną kwestią, czekającą na odkrycie w józefologii, jest miejsce świętego Józefa w celebracjach liturgicznych, które są niczym innym jak celebracją misterium Jezusa, w których Patriarcha z Nazaretu miał swój udział.

Ostatni rozdział rozprawy w zamiarze Doktoranta odgrywa rolę pewnego podsumowania treści, które narzucają się Mu podczas analizy teologii Tarcisia Stramarego. W sposób zasadny pragnie On niejako umiejscowić świętego Józefa w dziele zbawczym i ukazać stopień obecności w misterium Jezusa. Niepodważalnym walorem tego rozdziału jest danie odpowiedzi na pytanie, jaki jest charakter udziału Patriarchy z Nazaretu w dziele zbawczym Boga. Na pewno udział ten jest o wiele głębszy i istotniejszy, niż dyktuje to pobożność. Recenzent całkowicie podziela opinię, że pomijanie osoby świętego Józefa w dogmacie chrystologicznym jak również w historii zbawienia jest swoistym zubożeniem.

Rozprawa jest przygotowana starannie. Autor zgodnie z wymogami wprowadza w każdy rozdział, dokonuje podsumowań. Jest rzetelny w prezentacji materiału naukowego. Praca jest napisana językiem czytelnym, a jej lektura nie odstrasza czytelnika i nie nudzi. Umiejętność przełożenia myśli teologicznej na płaszczyznę życiową sprawia, że praca obok teologicznego wymiaru ma również wymiar praktyczny, co znacznie podnosi jej walor. Trzeba podkreślić, że jest to rozprawa dobrze i solidnie przygotowana, i jasno wyrażająca tematykę, jaka w niej została zawarta.

Ponieważ ma to być krytyczne omówienie tej dysertacji, pozwałam sobie na następujące uwagi czy sugestie, choćby z tego względu, że obecnie większość prac doktorskich jest wydawana drukiem.

- Korekty i doprecyzowania wymaga wykaz bibliografii, który nie pokrywa się z tym, co Doktorant napisał na str. 28–29 Wstępu do pracy. Na pewno większej przejrzystości nadałby jej klasyczny podział na źródła i literaturę. Pozycję pierwszą „Dokumenty Magisterium Kościoła” należałoby uszczegółowić i lepiej nazwać, np. „Dokumenty papieży”, bo te stanowią zdecydowaną większość. W pozycji drugiej zatytułowanej „Źródła” należałoby w jakiś sposób zaznaczyć, że chodzi tutaj o dzieła Tarcisia Stramarego. Ponadto niezbyt jasne jest dla recenzenta kryterium podziału na literaturę podstawową i pomocniczą.
- Zdaniem recenzenta w zakończeniu rozprawy należałoby bardziej zaprezentować i wyeksponować wyniki przeprowadzonego studium oraz nakreślić zarazem perspektywę dalszych poszukiwań badawczych w omawianej problematyce. Należało bardziej położyć akcent na wnioski, niż na przypomnienie wcześniej wypowiedzianych tez. Doktorant prezentując analizę józefologii Tarcisia Stramarego ogranicza się w dużej mierze do referowania i przyjmowania postawy akceptacji napotkanych treści, natomiast można by oczekiwać bardziej nastawienia polemicznego z Autorem, np. w kwestiach liturgicznych.

Zgłoszone przeze mnie wyżej zastrzeżenia, uwagi i sugestie nie zmieniają mego pozytywnego sądu, co do poprawności formalnej i merytorycznej strony tej pracy.